

Kompetenceoversigt sygeplejeopgaver

Indledning

Sygeplejeopgaver der bevilges efter sundhedsloven kapitel 38 §138 og §139 er ikke forbeholdt sygeplejersker. De kan udføres af andre faggrupper og kan leveres der, hvor borgeren er tilknyttet: Sygeplejen, Hjemmeplejen, plejehjem, sociale botilbud, sygeplejeklinikker og rehabiliteringspladser m.v.

Sundhedspersoner defineres som: ”Personer der er autoriseret i henhold til særlig lovgivning, til at varetage sundhedsfaglige opgaver, samt personer der handler på disses ansvar”.

Alle opgaver der er omfattet af reglerne om delegation, skal i deres udspring være delegeret af en læge eller en anden autoriseret sundhedsperson, som har forbeholdt virksomhed.

En autoriseret sundhedsperson, der delegerer en opgave inden for sit forbeholdte virksomhedsområde, har pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed ved udvælgelse og instruktion samt tilsyn med den person (medhjælp), den autoriserede sundhedsperson delegerer opgaven til.

En læge kan beslutte, at kun en bestemt faggruppe må udføre en opgave.

Ansvar	
Leder	Medarbejder
Ledelsen skal sikre en arbejdstilrettelæggelse, der tilgodeser patientsikkerheden. Ledelsen skal sikre at medarbejdere, der udfører delegerede opgaver har de relevante kvalifikationer, at der foreligger klare og entydige instrukser i opgavens udførelse samt føre tilsyn afhængig af opgavens karakter og den bemyndigede medarbejders erfaring og kompetencer.	Medarbejderen er ansvarlig for at frasige sig en opgave, som den pågældende ikke ser sig i stand til at udføre forsvarligt. Medarbejderen er ansvarlig for at udføre opgaven efter de af ledelsen fastlagte retningslinjer. Ved videredelegation skal sgpl./SSA sikre sig at medarbejder er kvalificeret til at udføre opgaven og har fået relevant instruktion samt føre tilsyn med de videredelegerede opgaver.

Kilde: Retsinformation
BEK nr. 1219 af 11/12/2009 Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp
BEK nr. 1601 af 21/12/2007 Bekendtgørelse om hjemmesygepleje
LBK nr. 191 af 28/02/2018 Bekendtgørelse om sundhedsloven kap. 38 §138 og 139

Formål

Oversigten har til formål at give et hurtigt overblik over forskellige faggruppers kompetenceområde i Fredericia Kommune. Herunder specificering af hvilke opgaver, der kan uddelegeres som en generel eller en personlig delegering.

Der er tale om et opslagsværk.

Introduktion til brug af oversigten
Kompetenceoversigten er opstillet ud fra Fredericia Kommunes sygeplejeindsatskatalog. Det betyder, at afsnittene kommer i samme rækkefølge som i sygeplejeindsatskataloget.
De forskellige faggrupper er stillet op overfor hinanden og tallet angiver, hvilket kompetenceniveau faggruppen har. Står der et % ud for en faggruppe er det IKKE en opgave, som gruppen må varetage. (Se skema nedenunder)
En note angiver, at der ligger en retningslinje til brug ved oplæring. Navnet på retningslinjen eller instruksen kan ses nederst på siden. Retningslinjen findes på:

fredericia.dk
Søgeord <i>sygeplejevejledninger</i>
En gul bjælke indikerer, at der er tale om et risikopræparat

Kompetenceniveau for sygeplejeopgaver		
1 Grundkompetence i forhold til uddannelseskompetence (må gerne oplære andre i opgaven)	2 Kompetence efter generel oplæring	3 Kompetence efter generel oplæring hos konkret borger = personlig oplæring

Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
0-ydelser (ikke specifikke problemområder)					
Sygeplejefaglig udredning	1	%	%	%	
Opfølgning					
Opfølgning af borgers helbredstilstande	1	%	%	%	
Koordinering					
Koordinering af pleje og behandling af borgere med komplekse problemstillinger i ustabile forløb	1	%*	%	%	*I særlige tilfælde
Opfølgende besøg efter udskrivelse med læge	1	3	%	%	
Følg-hjem-samtaler	1	2	%	%	
Opfølgende besøg efter udskrivelse ved nye sygeplejeindsatser	1	3	%	%	
Oplæring					
Af borger, nye sygeplejeindsatser	1	1	%	%	
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Vejledning					
Støtte og samtale til borgere i sårbare situationer	1	1	%	%	Se sygepleje-indsatskatalog
Supplerende udredning					
Afdækning og yderligere udredning	1	1	%	%	Se sygepleje-indsatskatalog
Funktionsniveau					
Støtte til ADL-aktivitet	-	-	-	-	Se sygepleje-indsatskatalog
Rehabilitering					
Sygeplejeindsatser (genvinde)	1	1	3*	%	*Se kompetenceskema
Pleje ved anvendelse af personlige hjælpemidler					
Rensning af øjenprotese	1	3	%	%	
Bevægeapparat					
Forflytning og mobilisering	-	-	-	-	Se sygepleje-indsatskatalog
Behandling med ortopædiske hjælpemidler	-	-	-	-	Se sygepleje-indsatskatalog
Ernæring					

Sondeernæring					
Sondemad i PEG/knapsonde/plade-sonde/ballonsonde m. fl. ¹	1	1	3	%	
Sondemad i nasalsonde ²	1	3	%	%	
Skift af nasalsonde ³	1	%	%	%	
Skift af knapsonde og ballonsonde	1	3	%	%	
Pleje af gastrostomisonde	1	1	3	%	
Parenteral ernæring					
Alle opgaver vedr. parenteral ernæring ⁴	1	%	%	%	
Intravenøs væskebehandling					
Alle opgaver vedr. intravenøs væske i CVK	1	3*	%	%	*Kun tilsyn med indløb
Subcutan væskebehandling					
Til- og frakobling, indløb ⁵	1	3	%	%	
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Væske pr os					
Føre, vurdere og udregning af væskeskema	1	1	2	3	
Ernæringsindsats					
Kostvejledning og vægtkontrol	1	1	1	2	
Hud og slimhinder					
Behandling og pleje af hudproblemer					
Podning af sår ⁶	1	%	%	%	
Forebyggelse (fx aflastning og cremer)	1	1	2	2	
Behandling af ørepropper – dråber/spray ⁷	1	1	2	%	
Øreskyllning	1*	%	%	%	*Kun medfølgende øresprøjte
Sårbehandling					
Behandling og pleje af hudproblemer	1	2	3	3	
Ukompliceret sårbehandling ⁸	1	2	3	%	
Kompliceret sårbehandling ⁸	1	3	%	%	
Fjerne agraffer	1	2	%	%	
Fjerne suturer	1	3	%	%	
Pleje af hudtransplantat	1	%*	%	%	*Opmærksomhed på hvornår såret overgår til alm. sårbehandling
PICO pumpe	1	%	%	%	
VAC-behandling	1	%	%	%	
Pinn-pleje	1	%	%	%	

¹ Enteral ernæring gennem gastrostomisonde

² Nasalsonde, sondeindgift

³ Nasalsondeanlæggelse

⁴ Parenteral ernæring

⁵ Subcutan kanyleanlæggelse og væskeindgift

⁶ Podning af sår

⁷ Øredrypning

⁸ Sårbehandling i eget hjem

Røde bade	1	%	%	%	
Telemedicin	1	%	%	%	
Hud og slimhinder – personlig pleje					
Personlig pleje					
Specielle tilfælde, hvor flere komplekse opgaver forbundet med den personlige pleje	-	-	-	-	Se sygepleje-indsatskatalog
Negleklipping – ukompliceret ⁹	1	1	2	%	Servicelovsydelse
Negleklipping – kompliceret – KUN fingre ⁹	1	3	3	%	Servicelovsydelse
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Kommunikation					
Samarbejde med netværk					
Enkeltstående besøg	1	3	%	%	
Særlig kommunikationsform					
Tolk, hjælpemidler	1	1	1	2	
Psykosociale forhold					
Psykiatrisk pleje					
Støtte til at få praktisk og mental struktur i dagligdagen	-	-	-	-	Se sygepleje-indsatskatalog
Psykisk støtte					
Forbedre muligheder og forebygge forværring	-	-	-	-	Se sygepleje-indsatskatalog
Respiration og cirkulation					
Respirationsbehandling					
Mundpleje ¹⁰	1	1	2	2	
Vejledning i vejtrækningsteknikker og lejring	1	1	2	3	
PEP-fløjte	1	2	2	3	
Nebulisator ¹¹	1	1	3	%	
CPAP/BIPAP/NIV	1	1	3	%	
High flow	1	1	3	%	
Påsættelse, poseskift og rengøring	1	%	%	%	
Forbindsskift ved lungedræn	1	%	%	%	
Respiratorbehandling					
Justering af respiratorordination	-	-	-	-	Respirationsteam
Sekretsugning	-	-	-	-	Respirationsteam
Kompressionsbehandling – afvanding					
Behandlerstrømper ¹²	1	1	2	3	
Kortstræksbind ¹²	1	2	3	%	
Langstræksbind ¹²	1	3	3	%	
Coban 2	1	%	%	%	
Kompressionsbehandling – varig					
Kompressionsstrømpe	1	1	1	3	
Påtagning/aftagning (herunder korrekt brug af hjælpemidler)					

⁹ Negleklipping

¹⁰ Instruks for mundhygiejne

¹¹ Nebulisator

¹² Kompressionsbehandling

Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Cirkulationsbehandling					
Vægt	1	1	1	2	
Venepumpeøvelser	1	1	2	3	
Anlæggelse af stumpforbinding	1	3	%	%	
Undersøgelse og målinger af værdier					
TOBS – vurdering ¹³	1	1	2	%	
Temperatur, rektalt	1	1	1	2	
Blodsukker ¹⁴	1	1	3	%	
Urinprøvetagning/ Stix	1	1	2	%	
Blodtryk og puls	1	1	2	%	
Bevidsthedsniveau	1	1	2	%	
Afføringsprøver	1	1	2	%	
Respirationsfrekvens	1	1	2	%	
Næsepodning	1	2	2	2	
Lungesekretprøve	1	2	%	%	
CRP-måling og Hgb ^{15 16}	2*	%	%	%	*Skal være oplært
INR-måling ¹⁷	2*	%	%	%	*Skal være oplært
Sekretsugning					
Sug af mundhule og øvre svælg ¹⁸	1	3	%	%	
Tracheostomipleje					
Skift af trakealkanyler inder	1	3	%	%	
Skift af trakealkanyler - yder	2	%	%	%	
Skift af forbinding	1	3	%	%	
Pleje af hud ved indstikssted	1	3	%	%	
Sug i tracheostomi	1	3	%*	%	*Der kan foreligge lokal instruks
Iltbehandling					
Saturationsmåling (SAT)	1	2	3	%	
Rengøring af iltapparat	-	-	-	-	Serviceovsyndelse
Justering af ilt op og ned (Lægeordineret)	1	1	3	%	
Pleje i forbindelse med ilt - hudpleje	1	1	2	3	
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Til- og frakobling af ilt	1	1	2	%	
Skift af forlængeriltslange (Evt. Medical)	1	1	2	%	Serviceovsyndelse Obs hvilken aftale der er i hjemmet.
Skift af iltkateter/brille	1	1	2	%	
Skift af transportabel iltbombe/flaske	1	1	2	%*	*Der kan være andre retningslinjer ved respiratorbrugere
Fugtet ilt	1	2	3	%	

¹³ Instruks for anvendelse af TOBS

¹⁴ Blodsuktermåling

¹⁵ Måling af CRP

¹⁶ Måling af Hgb

¹⁷ INR-måling

¹⁸ Sugning øvre luftveje via munden

Smerter					
Nonfarmakologisk smertelindring	-	-	-	-	Se sygeplejeindsatskatalog
Dilatation af vagina efter stråleskader	1	2	%	%	
Udskillelser af affaldsstoffer - afføring					
Stomipleje					
Poseskift – stomi ved kendt borger	1	1	2	3	
Poseskift – kompleks/nyanlagt	1	2	%	%	
Skift af pladesystem – kendt borger	1	1	3	%	
Skift af pladesystem – kompleks/nyanlagt stomi	1	3	%	%	
Behandling og pleje af mave-tarmproblem					
Fosfat – og olieglyx ¹⁹	1	3	%	%	
Rektalsonde	1	%	%	%	
Vejledning om kost, væske, fysisk aktivitet og gode toiletvaner	1	1	2	2	
Vurdering af medicinsk behandling- laksantia	1	1	3	%	
Udskillelse af affaldsstoffer - urinveje					
Inkontinensbehandling					
Kontinensudredning	-	-	-	-	Kontinensinstruktører
Vejledning i bækkenbundstræning	1	1	2	3	
Vejledning i blæretømning	1	1	2	3	
Uridomer	1	1	2	%	
Blærescanning ²⁰	2*	%**	%	%	*Efter oplæring **Der kan foreligge en lokal instruks
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Anlæggelse og pleje af kateter					
Kateterskylning - NaCl ²¹	1	2	3	%	
Kateterskylning – Uro-Tainer Twin/Polyhexanid ²²	1	2	3*	%	*I særlige tilfælde
GAG-behandling	1	%	%	%	
Anlægge KAD – kvinde ²³	1	2	%	%	
Anlægge KAD – mand ukompliceret ²³	1	3	%	%	
Pleje i forbindelse med KAD ²⁴	1	1	2	3	Servicelovsydelse
Skift af vand i ballon	1	1	%	%	
Seponere KAD ²⁵	1	2	%	%	
Pleje af suprapubisk kateter (topkateter) ²⁶	1	1	2	%	Servicelovsydelse

¹⁹ Klyksma

²⁰ Brug af blærescanner

²¹ Skyl på kateter med isotonisk saltvand

²² Skyl på kateter med Uro-Tainer og Uro-tainer Polyhexanid

²³ Permanent kateteranlæggelse

²⁴ Kateterpleje, hygiejne omkring blærekateter

²⁵ Fjernelse af blærekateter

²⁶ Suprapubisk kateter

Skift af kateterventil og dag- og natpose ²⁷	1	1	2	3	Servicelovsydelse
Skift af suprapubisk kateter (topkateter) ²⁶	1	%	%	%	
Urostomiposeskift	1	3	%	%	
Urostomipladeskift	1	3	%	%	
Tømning af Brickerblære med kateter	1	3	%	%	
Engangskaterisation kvinde – ukompliceret ²⁸	1	1	3*	%	*I særlige tilfælde
Engangskaterisation mand – ukompliceret ²⁸	1	3	%	%	
Nefrostomikateter, skylning ²⁹	1	%	%	%	
Nefrostomikateter, forbindsskift og skift af poser ²⁹	1	%	%	%	
Dialyse					
Posedialyse	2*	%**	%	%	*Efter specialopklæring **Der kan foreligge en lokal instruks
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Drænpleje					
Sikring af afløb og skylning	1	%	%	%	
Pleje af hud ved indstikssted, tømning og forbindelse	1	%	%	%	
Medicinhåndtering					
Dispensering					
Medicindispensering ³⁰ Eks. - Overgang til dosisdispensering - Opstart af ny medicin (kendt borger) - Udlevere et præparat, der ikke er dispenseret	1	1	%	%	Se retningslinje - Medicinhåndtering
Smertepumpe ³⁰	1	%	%	%	
AK-behandling (tablet) ³⁰	1	2	%	%	
Methotrexat tbl. ³⁰³⁰	1	%	%	%	
Intravenøs medicinsk behandling					
CVK – skift af forbindelse ³¹	1	%	%	%	
CVK – heparinisering ³²	1	%	%	%	
Picc-line – skift af forbindelse ³³	1	%	%	%	
Skyl af Port-A-Cath	1	%	%	%	
Anlæggelse af gripper	2*	%	%	%	*Efter oplæring
Seponering af gripper	1	%	%	%	
Anlæggelse af PVK ³⁴	2*	%	%	%	*Efter oplæring

²⁷ Kateterposeskift

²⁸ Engangskaterisation

²⁹ Nefrostomikateter

³⁰ Medicinhåndtering

³¹ Centralt venekateter

³² Propning af CVK med Citraflow 4 %

³³ Perifert indsat central venekateter (Picc-line)

³⁴ Perifere venekatetre

Midline – skift af forbindelse ³⁵	1	%	%	%	
IV-medicin ³⁶	2*	%	%	%	*Efter oplæring
Medicinhåndtering – administration/givning					
Medicinadministration af fast medicin					
Udlevering af dispenseret medicin ³⁰	1	1	2	3	
Udlevering af dosisdispenseret medicin ^{30,30}	1	1	2	3	
Medicinæsker ved udskrivelse (kendt borger) ^{30,30}	1	1	2	%	
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Medicinadministration af PN					
Svag smertestillende ³⁰ (Dispenseret)	1	1	3*	%	*Beskrives i handlingsanvisning
Morfika/stærk ³⁰ (Dispenseret)	1	1	3*	%	*Beskrives i handlingsanvisning
Medicinhåndtering					
Øjne					
Viskøse øjendråber, lægeordineret ³⁷	1	1	2	3	
Ved øjeninfektion ³⁷	1	1	2	%	
Øjendrypning ved kronisk sygdom ³⁷	1	1	2	3	
Øjendrypning ved hornhindetransplantat ³⁷	1	%	%	%	
Øjendrypning efter grå stær operation – 1. besøg	1	2	%	%	
Øjendrypning efter grå stær operation - 2. besøg og derefter ³⁸	1	2	3*	%	*Efter 24 timer
Medicinhåndtering					
Øre					
Øredrypning ⁷	1	1	3	%	
Medicinhåndtering					
Hud					
Plastre med receptpligtig medicin ³⁹	1	1	2	%	Husk placeringsskema
Smertepaster ³⁹	1	1	3	(%)	Husk placeringsskema
Plastre i håndkøb (lægeordineret)	1	1	2	3	Husk placeringsskema
Medicinske salver og cremer ⁴⁰	1	1	2	%	
Medicinhåndtering					
Rektal					
Suppositorier (fast ordination) ⁴¹	1	1	2	3	
Rektalcreme (fast ordination)	1	1	2	3	
Mikrolax (fast ordination)	1	1	2	3	

³⁵ Midline katetre

³⁶ IV-behandling med AB

³⁷ Øjendrypning

³⁸ Øjendrypning grå stær

³⁹ Medicinske plastre

⁴⁰ Medicinske salver

⁴¹ Suppositorier

Stesolidklyasma ⁴²	1	1	3	3	
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
Medicin håndtering – øvrige lægemiddelformer					
Spray/inhalation					
Nitroglycerin, spray	1	1	2	3	
Inhalationsmedicin ^{43*}	1	1	3	3	*Se medicin.dk vedr. teknikker og brug
Næsespray/dråber	1	1	2	3	
Brus- og smeltetabletter					
Smeltetabletter (fast ordination og dispenseret)	1	1	2	3	
Sugetabletter (dispenseret)	1	1	2	3	
Nitroglycerin, smelt	1	1	3	3	
Antabus	%*	%*	%	%	*Lokal instruks kan foreligge
Andre brusetabletter (fast ordination)	1	1	2	3	
Dråber					
Fast ordination – fx laxoberal	1	1	2	3	
Morfindråber fast og PN ³⁰	1	2	3	%	
Cannabis	1	3	%	%	
Vagitorier					
Vaginal behandling	1	1	2	3	
Mixtur					
Laktulose/Mycostatin (fast ordination)	1	1	2	3	
Kaliumklorid ³⁰	1	1	3	%	
Metadon ³⁰	1	3	3	%	
Memantine på pumpe, optræk til oral indtagelse	1	1	3	%	
Pulver					
Afføringsmiddel (fx Movicol)	1	1	2	3	
Medicin håndtering - injektioner					
Injektioner sc ⁴⁴					
Antidiabetika sc ⁴⁵	1	1	3	%	
Antidiabetika sc PN ⁴⁵	1	1	%*	%	*Der kan foreligge en lokal instruks
Methotrexat sc ³⁰	1	%	%	%	
Blodkomponentstimulerende præparater sc	1	%	%	%	
Sygeplejeopgaver	Sygeplejerske	SSA	SSH	Øvrige medarbejdere (ikke faglært sundhedspersonale)	Bemærkninger
AK-injektion – lavmolekylære hepariner ^{30 46}	1	2	%	%	
Cytosar-injektion ⁴⁷	1	%	%	%	

⁴² Klyasma

⁴³ Vejledning i brug af inhalationsspray

⁴⁴ Injektioner

⁴⁵ Insulininjektion

⁴⁶ Subkutan injektion (lavmolekylære hepariner)

⁴⁷ Kemokur lavdosis Cytosar

Injektioner im ⁴⁴					
Injektioner im (fx B-vit og psykofarmaka)	1	2	%	%	
Adrenalin ⁴⁸	1	2	%	%	
Injektioner i SC-kanyle					
Subkutan kanyleanlæggelse ⁴⁹	1	%	%	%	
Morfika ³⁰ (fast ordination)	1	3	%	%	
Morfika ³⁰³⁰	1	%	%	%	
Midazolam	1	%	%	%	
Furix	1	%	%	%	
Serenase	1	%	%	%	
Buscopan/Robinol	1	%	%	%	

Udarbejdet af medicin- og kompetencegruppen: Trine Albæk Feld, Dorte Sørensen Tungelund, Kamilla Høll Christiansen, Marian Devantier Danvad, Tove Harrig Knudsen, Tina Damkjær Holgersen, Line Dueholm Justesen og Christina Niemann	Gældende fra nov 2022. Revideres løbende, dog senest nov 2025	Godkendt af plejeforf Anne Juul Sørensen Version 1.0
---	--	--

⁴⁸ Behandling ved akut anafylaksi

⁴⁹ Subkutan kanyleanlæggelse og adm. af medicin som bolus